

بررسی جایگاه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد

یعقوب انصاری^۱، روح اله سی‌سختی سروک^۲، محمد نیکبخت^۳، محمدزمان تابش مقدم^۴

^۱ استادیار و دانش‌آموخته دکتری مدیریت کسب و کار دانشگاه آگراریان ارمنستان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج، ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی گرایش مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج، ایران (نویسنده مسئول)

^۳ کارشناس مدیریت بانک کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد

^۴ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی گرایش بازاریابی، دانشگاه پیام نور مرکز بین‌الملل قشم

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی جایگاه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد انجام شد. این پژوهش که توصیفی-پیمایشی با ماهیت کاربردی و از لحاظ زمانی مقطعی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۰۰ نفر از کارشناسان جهاد کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد بود که تعداد ۷۹ نفر با استفاده از فرمول کوکران به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری تحقیق، پرسشنامه استاندارد می‌باشد که مورد استفاده قرار گرفت. برای اندازه‌گیری روایی پرسشنامه‌ها از روش محتوایی و برای تعیین پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید که مقدار آن برابر ۰/۸۳ برآورد گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار *pls* و *spss* استفاده شد، همچنین آزمون ضریب مسیر و آماره *t* برای تجزیه و تحلیل داده‌های استنباطی استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ایجاد مراکز مشاوره مالی، فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری، تنوع مؤسسات مالی-اعتباری، تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی، گسترش و متمایز کردن خدمات بازار مالی حمایت‌های صادراتی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارند.

واژه‌های کلیدی: جایگاه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، توسعه بخش کشاورزی.

۱- مقدمه

از میان سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی، سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی از اهمیت و جایگاه خاصی برخوردار است (محمودگردی و همکاران، ۱۳۹۱). سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، علاوه بر اینکه موجب رشد تولید و اشتغال در این بخش می‌گردد، با توجه به ارتباطات پسین و پیشین این بخش با دیگر بخش‌ها، به رشد تولید و اشتغال در بخش‌های دیگر نیز کمک می‌کند. با توجه به اینکه بیشتر فعالیت‌های کشاورزی در مناطق روستایی انجام می‌شود، گسترش سرمایه‌گذاری در این بخش، باعث ایجاد فرصت‌های شغلی بیشتر در مناطق روستایی و جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها می‌گردد؛ بنابراین، شناسایی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی و اتخاذ سیاست‌های مناسب برای گسترش سرمایه‌گذاری، از اهمیت فراوانی برخوردار است (امینی و فلیحی، ۱۳۷۷). بخش کشاورزی یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی و به اعتبار ارزش‌افزوده تولیدی، اولین بخش اقتصادی کشور به شمار می‌رود. حدود یک چهارم تولید ناخالص داخلی و درآمدهای ارزی حاصل از صادرات کالاهای غیرنفتی و اشتغال کشور و تأمین نزدیک به ۸۰٪ نیازهای غذایی جامعه از طریق این بخش انجام می‌شود. با توجه به اهمیت فوق، متأسفانه این بخش سهم اندکی از سرمایه‌گذاری کل کشور را به خود اختصاص داده است. یکی از مشکلات ساختاری بخش کشاورزی در اقتصاد ایران، جریان سرمایه از این بخش به سایر فعالیت‌های اقتصادی است که سیاست‌های حمایتی دولت از این بخش تاکنون در کاهش این جریان چندان مؤثر نبوده است (شاکری و موسوی، ۱۳۸۲). در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، بخش کشاورزی به عنوان بخش مسلط بر اقتصاد شناخته شده است. سهم بالای بخش کشاورزی از اشتغال و ارزش‌افزوده و افزایش روزافزون تقاضای مواد غذایی بر اهمیت این بخش می‌افزاید و شاید بتوان توسعه بخش کشاورزی را پیش‌شرط توسعه اقتصادی دانست. از متغیرهای مهم در توسعه بخش کشاورزی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی است (هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو، ۱۳۷۹). دستیابی به رشد پایدار کشاورزی از جمله مسائل اساسی است که دولت‌ها و کشورهای با درآمد پایین و متوسط با آن مواجه می‌باشند. ایجاد چنین رشدی به تمایل دولت‌ها در زمینه فقرزدایی، ضرورت سامان‌دهی عرضه غذای کافی و توجه به نقش کلیدی که بخش کشاورزی می‌تواند در توسعه فراگیر اقتصادی کشورها ایفا نماید بستگی دارد. در ایران نیز بخش کشاورزی به جهت تأثیر فراگیری که می‌تواند در زمینه رفح چالش‌های اقتصادی اجتماعی (تأمین استقلال و امنیت غذایی، ایجاد اشتغال، توسعه پایدار و حفظ محیط زیست) داشته باشد از جایگاه مهمی برخوردار بوده و ضرورت انجام سرمایه‌گذاری‌های جدید در کشاورزی را آشکار می‌سازد. دسترسی آسان و سریع به منابع مالی، یکی از الزامات و پیش‌نیازهای سرمایه‌گذاری و توسعه بخش کشاورزی است. ولی به سبب ویژگی‌های منحصربه‌فرد بخش کشاورزی، توسعه‌نیافتگی بازارهای مالی کشاورزی و وجود تنگناهایی در زمینه تأمین منابع مالی مورد نیاز، این بخش را با محدودیت شدید سرمایه‌گذاری مواجه ساخته است (عبداللهی، ۱۳۸۵). در این پژوهش تلاش می‌شود که به این سؤال جواب داده شود که سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بر توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد چه تأثیری دارد؟

با توجه به مطالب فوق تصور اینکه صنعتی شدن تنها راه حل مشکلات کشورهای کم رشد است از جهتی درست می‌باشد. از این جهت درست است که درآمد حاصله از صنعت بیش از درآمد صادرات مواد خام است، علاوه بر آن توسعه صنعت می‌تواند سطح درآمد ملی را افزایش داده و راه‌حلی برای بیکاری باشد و نیز تولید محصولات گوناگون که مورد نیاز مصرف داخلی است به احتمال قوی بیشتر از اقتصادی که مبتنی بر تولید یک محصول کشاورزی باشد از ثبات اقتصادی نیز برخوردار است ولی عقیده باطلی است اگر صنعتی شدن را تنها راه تأمین توسعه اقتصادی بدانیم و معتقد باشیم که تعمیم تقریباً هر نوع صنعت در جامعه کمک به نیل هدف می‌کند و یا اینکه سود حاصله از صنعت فقط بسته به میزان سرمایه‌گذاری در طرح‌های صنعتی است و کشورهای کوچک باید به منظور رفح نیاز خارج متحمل هزینه‌های سنگین طرح‌های صنعتی شده و به‌طور کلی برای توسعه صنعت اهمیت فوق‌العاده‌ای در برنامه‌های توسعه اقتصادی خود قائل شوند (پور طاهری و همکاران، ۱۳۹۱).

این تحقیق دو هدف عمده را دنبال می‌کند: هدف بررسی جایگاه سرمایه‌گذاری خصوصی در توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد. برای برآورده شدن این هدف، فصل‌های اول و دوم به بررسی ادبیات موضوع عوامل یادشده و نظریه‌های مختلف آن اختصاص دارد و نظر به ضروری بودن مقدمات نظری برای محاسبه و تحلیل، این بخش از

اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. دومین هدف تحقیق از نوع کاربردی و برای استفاده در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در راستای رسیدن به اهداف سازمانی است. در مجموع هدف اصلی این تحقیق، بررسی محورهای ذیل می‌باشد تا زمینه برای گشودن رهنمودهای مدیریتی موضوع تحقیق فراهم گردد:

۲- اهداف

۱-۲- اهداف اصلی

بررسی جایگاه سرمایه‌گذاری خصوصی در توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد.

۲-۲- اهداف فرعی

- ۱- بررسی تأثیر ایجاد مراکز مشاوره مالی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- ۲- بررسی تأثیر فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- ۳- بررسی تأثیر تنوع مؤسسات مالی-اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- ۴- بررسی تأثیر تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- ۵- بررسی تأثیر گسترش و متمایز کردن خدمات بازار مالی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- ۶- بررسی تأثیر استفاده از تکنولوژی مدرن بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.
- ۷- بررسی تأثیر حمایت‌های صادراتی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد.

۳- فرضیات

۱-۳- فرضیات اصلی

سرمایه‌گذاری خصوصی بر توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.

۲-۳- فرضیات فرعی

۱. ایجاد مراکز مشاوره مالی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.
۲. فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.
۳. تنوع مؤسسات مالی-اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.
۴. تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.
۵. گسترش و متمایز کردن خدمات بازار مالی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.
۶. استفاده از تکنولوژی مدرن بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.
۷. حمایت‌های صادراتی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر معناداری دارد.

۴- پیشینه تحقیق

انصاری و حسینی یکانی، (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان: اولویت‌بندی مؤلفه‌های مالی مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی انجام دادند. نتایج نشان داد، از میان عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی و مالی و اعتباری، تزریق نقدینگی به بازارهای مالی کشاورزی، به‌روز کردن مؤسسات مالی و اعتباری، ایجاد مراکز مشاوره‌ای مالی، توجه به بخش خصوصی و تنوع در مؤسسه‌های مالی و اعتباری به ترتیب، بیشترین درجه اهمیت را داشته‌اند. حداکثر نرخ سازگاری در این پژوهش برابر ۰/۰۴ برآورد شده

است که بیانگر مطلوب بودن میزان سازگاری در داوری‌ها است. لذا پیشنهاد می‌شود با تأمین منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاران از طریق گسترش بازارهای مالی و سهام و نیز گسترش شرکت‌های سرمایه‌گذاری فعال، اتکاء سرمایه‌گذاران به منابع مالی بانک‌ها کاهش یابد.

انصاری و حسینی یکانی، (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان: اثر توسعه‌ی بازارهای مالی بر توسعه‌ی بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد انجام دادند. نتایج این پژوهش نشان داد اثر توسعه‌ی بازارهای مالی بر توسعه‌ی بخش کشاورزی مثبت است و متغیرهای بازار مالی تأثیر شایان توجهی در تغییرات آن دارند؛ بنابراین گسترش بازارهای مالی این استان از طریق توسعه‌ی اعتبارات بانکی و توانمند ساختن بورس محصولات کشاورزی گامی مؤثر در توسعه‌ی بخش کشاورزی است.

عطاران و همکاران، (۱۳۹۱). هدف اصلی این پژوهش، شناسایی عوامل کلیدی مزیت رقابتی پایدار بازار خدمات بانکی بر اساس دیدگاه منبع محور در بانک ملت است. بر اساس یافته‌های حاصل از مدل دارایی‌های مشهود، دارایی‌های نامشهود و قابلیت‌های اصلی شناسایی شد. همچنین نتایج نشان داد که دارایی‌های نامشهود، قابلیت‌ها و دارایی‌های مشهود دارای اولویت اول تا سوم هستند که در بعد دارایی‌های مشهود به ترتیب، تنوع خدمات، خود بانکداری، زیرساخت، سرمایه و بازار، در بعد قابلیت‌ها، قابلیت‌های اجرایی، منابع انسانی و مدیریتی و در نهایت در بعد دارایی‌های نامشهود، عوامل درونی و بیرونی حائز اهمیت‌اند و بر مزیت رقابتی پایدار در بانک ملت مؤثرند.

پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه خود به شناسایی الگویی برای پیش‌بینی موفقیت یا شکست طرح‌های سرمایه‌گذاری کشاورزی در مناطق روستایی با استفاده از شبکه عصبی چندلایه پرسپترون پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد که با الگوی طراحی شده می‌توان احتمال شکست یا موفقیت هر یک از طرح‌ها و پروژه‌های جدید را بر اساس متغیرهای پیش‌بینی کننده برآورد کرد.

محمودگردی و همکاران، (۳۹۱)، پژوهشی با عنوان: بررسی تأثیر سیاست‌های پولی و مالی در سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی ایران انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که سرمایه‌گذاری دولت به عنوان سیاست مالی دولت در بخش کشاورزی، تأثیر منفی و در مقابل، سیاست پولی با تأمین نقدینگی مورد نیاز سرمایه‌گذاران، تأثیر مثبت و معنی‌دار در سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی داشته‌اند. همچنین نرخ رشد قیمت محصولات کشاورزی و شاخص بی‌ثباتی آن به ترتیب تأثیر مثبت و منفی در سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی داشته است.

عرب مازار و خادیمان (۱۳۹۲). با بررسی اولویت سرمایه‌گذاری در زیر بخش‌های کشاورزی نشان دادند، زیر بخش زراعت و باغبانی دارای اولویت اول و پس از آن به ترتیب زیر بخش‌های دامپروری، جنگل و مرتع و شیلات دارای اولویت سرمایه‌گذاری هستند.

نتایج پژوهش آقا نصیری (۱۳۹۱) نشان داده است که به تدریج با توسعه زیرساخت‌های بخش کشاورزی، سهم اعتبارات عمرانی این بخش از کل اعتبارهای عمرانی دولت کاهش یافته است و با توسعه دامنه مشارکت بخش غیردولتی در تأمین مالی این بخش سهم اعتبارات عمرانی دولت از سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی روندی کاهشی را تجربه کرده است.

شکری و همکاران (۱۳۸۸) در مطالعه خود دریافته‌اند که موجودی سرمایه در بخش کشاورزی و تسهیلات اعطایی بانک‌ها تأثیری مثبت و معنی‌دار بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی دارند.

نتایج مطالعه خالدی و همکاران (۱۳۸۸) نشان می‌دهد که هرچند سرمایه‌گذاری انجام شده در بخش کشاورزی، رشد اقتصادی بخش را به همراه داشته است؛ اما میزان و توزیع منافع حاصل از این رشد در سطحی نبوده است که فقر روستایی را تحت تأثیر قرار دهد.

عبداللهی. (۱۳۸۵). پژوهشی با عنوان: سرمایه‌گذاری و چالش‌های بازار مالی در بخش کشاورزی انجام داد. این مقاله نشان می‌دهد که برای ایجاد کارایی در بازارهای مالی کشاورزی، دولت باید ضمن وضع چارچوب سیاستی مناسب و حذف مداخلات ناکارآمد خود در این بخش به رفع موانع واسطه‌گری مالی، تقویت ساختارهای مالی و توسعه ابزارهای مالی اهتمام ورزیده و خدمات مالی پایداری برای انجام سرمایه‌گذاری‌های جدید و عاملان اقتصادی این بخش فراهم آورد.

صامتی و فرامرزی پوردارزینی، (۱۳۸۳). بررسی موانع سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشاورزی ایران طی دوره ۱۳۴۶-۱۳۷۹ هدف اصلی این مقاله است. بدین منظور از یک مدل همزمان مبتنی بر مبانی نظریه سرمایه‌گذاری استفاده شده است. یافته‌های تجربی مطالعه حاضر نشان می‌دهد که نرخ تورم و ارزش افزوده مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی است که در این میان حساسیت سرمایه‌گذاری خصوصی نسبت به ارزش افزوده بیش از دیگر متغیرهاست. همچنین کشش سرمایه‌گذاری خصوصی نسبت به سرمایه‌گذاری دولتی در سطحی بسیار پایین‌تر قرار دارد.

اشاکری و موسوی، (۱۳۸۲)، پژوهشی با عنوان: بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری خصوصی و دولتی در بخش کشاورزی انجام دادند. نتایج این مطالعه حاکی از آن است که ارزش افزوده بخش کشاورزی در درازمدت بر سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی تأثیری ندارد. همچنین موجودی سرمایه دوره قبل، با توجه به مدل برآورده شده و ضریب به دست آمده، بر سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی تأثیر مثبت دارد. حجم اعتبارات پرداختی نیز با ضریبی معادل ۰/۷۶، بر سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی تأثیر مثبت دارد. کشش سرمایه‌گذاری هم نسبت به سود واقعی درازمدت بانکی صفر و نشان‌دهنده این است که سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی ایران حساسیتی به نرخ سود واقعی سپرده‌های بانکی ندارد. در مورد تقاضای سرمایه‌گذاری دولتی، تغییرات سطح عمومی قیمت‌ها دارای تأثیر منفی است، ولی درآمدهای نفتی در دوره جاری و با یک وقفه، اثر مهمی بر تقاضای سرمایه‌گذاری دولتی دارد.

هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو، (۱۳۷۹)، پژوهشی با عنوان: بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشاورزی ایران با استفاده از روش حداقل مربعات غیرخطی انجام دادند. یافته‌های تجربی به دست آمده از بررسی حاضر گویای آن است که موجودی سرمایه دولت و اعتبارات اعطایی بانک کشاورزی مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش کشاورزی بوده و حساسیت سرمایه‌گذاری خصوصی نسبت به موجودی سرمایه دولت پیش از دیگر متغیرهاست. کشش سرمایه‌گذاری خصوصی نسبت به هزینه‌های سرمایه‌ای در سطحی بسیار پایین قرار دارد. همچنین قیمت محصولات کشاورزی به عنوان یکی از متغیرهای مهم و تأثیرگذار در سرمایه‌گذاری بخش خصوصی نقش مثبت خود را از دست داده است.

امینی و فلیحی، (۱۳۷۷)، پژوهشی با عنوان: بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی ایران انجام دادند. بر اساس نتایج این مطالعه، شاخص سودآوری فعالیت‌های کشاورزی، بیشترین اثر را بر تشویق سرمایه‌گذاری در این بخش می‌گذارد. در مرحله دوم، اعتبارات اعطایی بانک‌ها به بخش کشاورزی نیز دارای تأثیر نسبتاً زیادی بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی می‌باشد. تأثیر اندک افزایش درآمدهای نفتی بر سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، به دلیل سهم ناچیز اعتبارات عمرانی این بخش از کل اعتبارات عمرانی دولت بوده است. با توجه به بالا بودن کارایی سرمایه‌گذاری و وضعیت مطلوب بهره‌وری نیروی کار و سرمایه در این بخش نسبت به بخش‌های دیگر، امکان بالقوه جذب سرمایه در این بخش وجود دارد که در صورت فراهم آمدن وضعیت مناسب نتایج بررسی‌های هاگبلاد^۱ (۲۰۰۷) در تعیین نرخ بازگشت هر دلار سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی در کشورهای چین، هند، تایلند، اوگاندا و ویتنام نشان داد که در بین این کشورها، در سرمایه‌گذاری تحقیقات کشاورزی، هند با سرمایه‌گذاری در آبیاری، چین با سرمایه‌گذاری در راه‌ها و تایلند با سرمایه‌گذاری در برق؛ بیشترین نرخ بازگشت سرمایه را برای هر دلار سرمایه‌گذاری داشتند.

نتیجه بررسی مزویا^۲ (۲۰۰۸) در کشور تانزانیا نشان داد که سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر بهره‌وری کشاورزان به‌ویژه کشاورزان دارای زمین‌های کوچک و تابع برنامه‌های تولید، تأثیر مثبتی داشته و تأثیر اقتصادی و اجتماعی آن در بخش کشاورزی تانزانیا بیش از دیگر بخش‌های اقتصادی بوده است. ب، این امر تحقق خواهد یافت.

^۱ - Haggblade

^۲ - Msuya

۵- روش تحقیق**۵-۱- جامعه آماری، شیوه نمونه‌گیری و حجم نمونه**

۱۰۰ نفر از کارشناسان جهاد کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد که در سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی سابقه فعالیت دارند با سنین و جنسیت متفاوت که دارای خصوصیات و ویژگی‌های مشترک و مورد نظر پژوهشگر می‌باشند.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)} \quad (1-1)$$

سطح خطا که معمولاً در تحقیقات علوم انسانی ۵٪ می‌باشد.

بر اساس حجم نمونه تعیین شده ۷۹ پرسشنامه در بین افراد و صاحب‌نظران توزیع شد. روش نمونه‌گیری غیره تصادفی در دسترس.

۵-۲- ابزار گردآوری اطلاعات

برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد استفاده شد.

۵-۳- روایی و پایایی پرسشنامه‌ها

برای پرسشنامه‌های تحقیق، از نمونه‌ای استاندارد استفاده گردید با این وجود مایید روایی صوری و محتوایی در اختیار اساتید صاحب نظر (استاد محترم راهنما، مشاور آماری و ...) قرار گرفت تا نظرات تخصصی خود را در مورد چگونگی نگارش سؤال‌ها، تعداد سؤال‌ها، محتوای پرسشنامه، ارتباط سؤال‌ها با گزینه‌ها و هماهنگی سؤال‌ها با اهداف تحقیق اعلام نمایند. پس از بررسی و لحاظ کردن نظرات و پیشنهادها (بخصوص نظرات استاد محترم راهنما)، پرسشنامه نهایی شد. روش آلفای کرونباخ برای محاسبه پایایی (هماهنگی درونی) ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه‌ها یا آزمون‌هایی که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کنند، بکار می‌رود.

جدول شماره ۱. مقادیر ضرایب پایایی سازگاری درونی

متغیرها	آلفای کرونباخ
توسعه بخش کشاورزی	۰/۸۱۳۶
ایجاد مراکز مشاوره مالی	۰/۷۶۲۱
فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری	۰/۷۴۸۲
تنوع مؤسسات مالی-اعتباری	۰/۸۱۱۵
تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی	۰/۷۳۱۶
گسترش و متمایز کردن خدمات بازار مالی	۰/۸۶۹۹
استفاده از تکنولوژی مدرن	۰/۷۹۸۴
حمایت‌های صادراتی	۰/۸۱۴۰

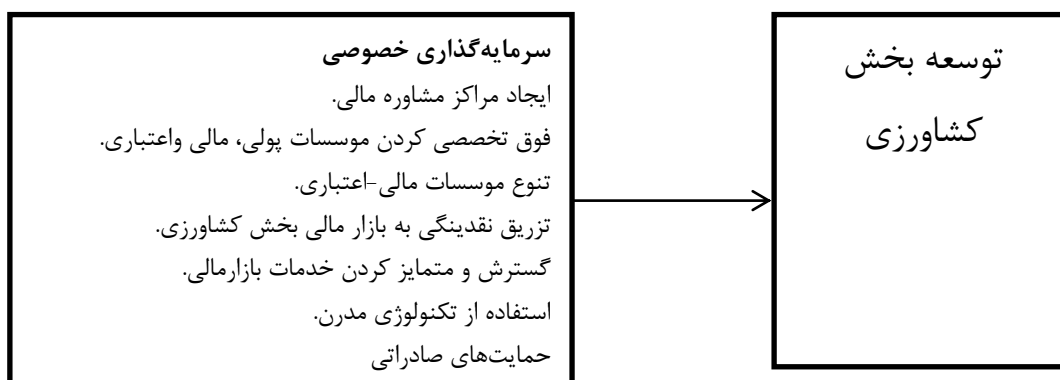
همان‌طور که مشاهده می‌گردد مقادیر آلفای کرونباخ برای تمام متغیرها بالای ۰/۷ می‌باشد. بر اساس ضرایب آلفای به دست آمده می‌توان استنباط نمود که مدل از پایایی سازگاری درونی خوبی برخوردار است.

۶- روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

آزمون کولموگروف- اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها، تحلیل واریانس جهت بررسی معنی‌دار بودن تفاوت متغیرها، آزمون میانگین جامعه جهت بررسی روابط متغیرهای پژوهش و آزمون آماره t و ضریب مسیر جهت تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش در جامعه آماری استفاده شد.

۶-۱- بیان مدل^۱

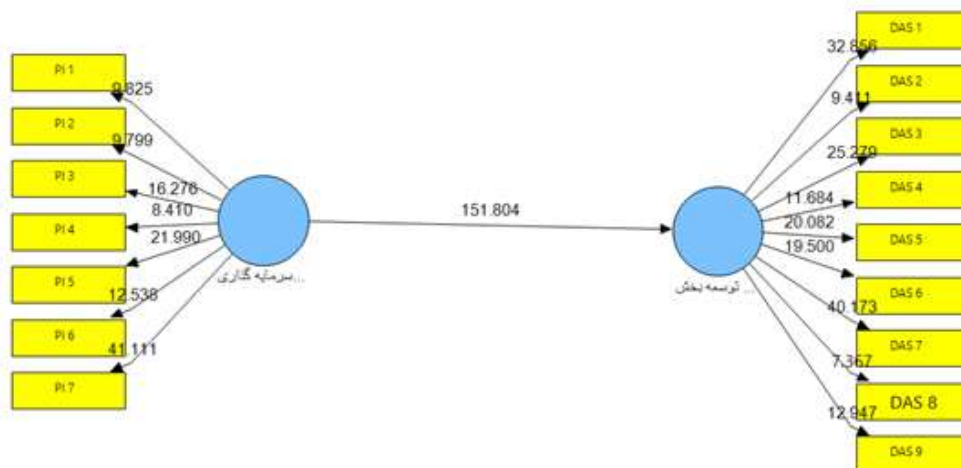
این مرحله در واقع همان بیان رسمی مدل است و این مرحله یکی از مهم‌ترین مراحل موجود در مدل‌سازی معادلات ساختاری است. در واقع هیچ‌گونه تحلیلی صورت نمی‌گیرد، مگر این که اول محقق مدل خود را که درباره روابط میان متغیرها است را بیان و مشخص کند.

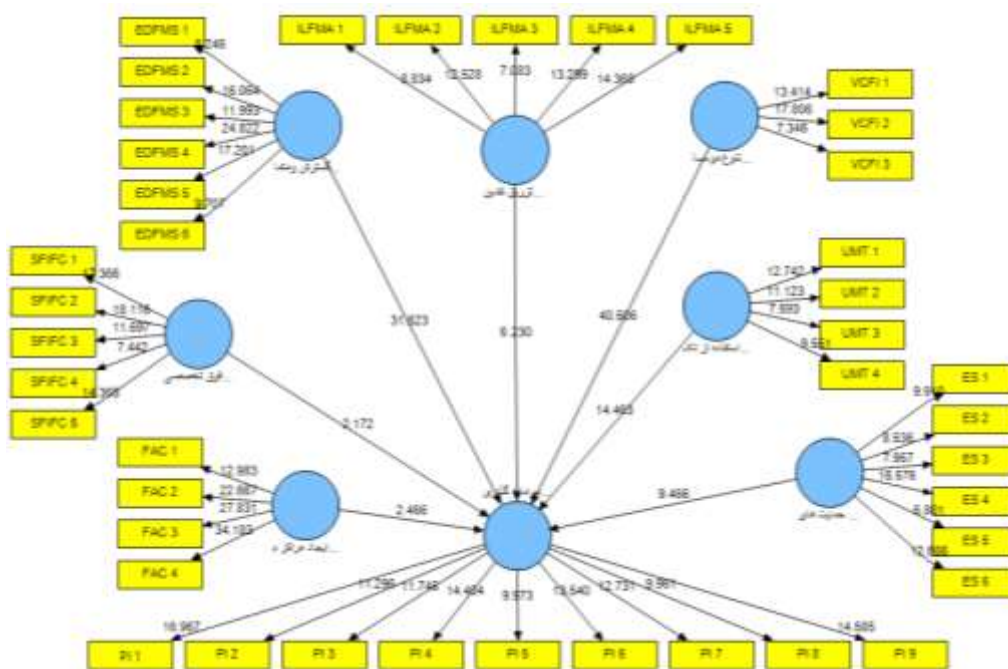
شکل شماره ۱. مدل پژوهشی تحقیق

شکل زیر (ضرایب معناداری فرضیه‌ها)، مدل‌های پژوهش را در حالت معناداری ضرایب (t -value) نشان می‌دهد. این مدل در واقع تمامی معادلات اندازه‌گیری (بارهای عاملی) و معادلات ساختاری (ضرایب مسیر) را با استفاده از آماره t ، آزمون می‌کند. با توجه به نوع فرضیه‌هایی که در پژوهش حاضر بیان گردیده است، طبیعتاً هنگامی فرضیه‌ها مورد مایید قرار خواهند گرفت که ضریب مسیر مربوطه مثبت بوده و عدد معنی‌داری آن نیز که همان آماره t می‌باشد معنی‌دار باشد. بر طبق این مدل ضریب مسیر و بار عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار می‌باشد اگر مقدار آماره t خارج بازه $(-۱/۹۶ تا +۱/۹۶)$ قرار گیرد و اگر مقدار آماره t درون این بازه قرار گیرد، در نتیجه بار عاملی یا ضریب مسیر، معنادار نیست. ضریب مسیر و بار عاملی در سطح اطمینان ۹۹٪ معنادار می‌باشد اگر مقدار آماره t خارج بازه $(-۲/۵۸ تا +۲/۵۸)$ قرار گیرد. بر طبق نتایج به دست آمده آزمون t تمامی بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار شده‌اند و در اندازه‌گیری سازه‌های خود سهم معناداری را ایفا کرده‌اند.

^۱. Model Specification

شکل شماره ۲. ضرایب معناداری فرضیه‌های اصلی در مدل

شکل شماره ۳. ضرایب معناداری فرضیه‌های فرعی در مدل

۲-۶- نتایج کلی فرضیات تحقیق

جدول شماره ۲. نتایج کلی فرضیات تحقیق

قبول یا رد فرضیه	معنی‌داری	آماره t	ضریب مسیر استاندارد شده β	فرضیه‌ها
قبول	Sig<0.05	۱۵۲/۸۹۷	۰/۹۵۳	سرمایه‌گذاری خصوصی ← توسعه بخش کشاورزی
قبول	Sig<0.05	۲/۴۶۶	۰/۲۴۹	ایجاد مراکز مشاوره مالی ← توسعه بخش کشاورزی

قبول	Sig<0.05	۲/۱۱۷	۰/۳۴۴	فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری ← توسعه بخش کشاورزی
قبول	Sig<0.05	۴۰/۵۰۶	۰/۰۵۵	تنوع مؤسسات مالی-اعتباری ← توسعه بخش کشاورزی
قبول	Sig<0.05	۶/۲۳۰	۰/۱۲۶	تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی ← توسعه بخش کشاورزی
قبول	Sig<0.05	۳۱/۵۲۳	۰/۱۶۸	گسترش و متمایز کردن خدمات بازار مالی ← توسعه بخش کشاورزی
قبول	Sig<0.05	۱۴/۴۶۳	۰/۰۴۲	استفاده از تکنولوژی مدرن ← توسعه بخش کشاورزی
قبول	Sig<0.05	۹/۴۶۶	۰/۰۶۳	حمایت‌های صادراتی ← توسعه بخش کشاورزی

۷- بحث و نتیجه‌گیری

فرضیه اصلی:

سرمایه‌گذاری خصوصی بر توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر و مثبت معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد سرمایه‌گذاری خصوصی بر توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. در تحقیقاتی که قبل از این انصاری و حسینی یکانی، (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان: اولویت‌بندی مؤلفه‌های مالی مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی انجام دادند. نتایج نشان داد، از میان عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی و مالی و اعتباری، تزریق نقدینگی به بازارهای مالی کشاورزی، به‌روز کردن مؤسسات مالی و اعتباری، ایجاد مراکز مشاوره‌های مالی، توجه به بخش خصوصی و تنوع در مؤسسه‌های مالی و اعتباری به ترتیب، بیشترین درجه اهمیت را داشته‌اند. حداکثر نرخ سازگاری در این پژوهش برابر ۰/۰۴ برآورد شده است که بیانگر مطلوب بودن میزان سازگاری در داوری‌ها است. لذا پیشنهاد می‌شود با تأمین منابع مالی مورد نیاز سرمایه‌گذاران از طریق گسترش بازارهای مالی و سهام و نیز گسترش شرکت‌های سرمایه‌گذاری فعال، اتکاء سرمایه‌گذاران به منابع مالی بانک‌ها کاهش یابد، نتایج پژوهش آقا نصیری (۱۳۹۱) نشان داده است که به تدریج با توسعه زیرساخت‌های بخش کشاورزی، سهم اعتبارات عمرانی این بخش از کل اعتبارهای عمرانی دولت کاهش یافته است و با توسعه دامنه مشارکت بخش غیردولتی در تأمین مالی این بخش سهم اعتبارات عمرانی دولت از سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی روندی کاهشی را تجربه کرده است. شکری و همکاران (۱۳۸۸) در مطالعه خود دریافتند که موجودی سرمایه در بخش کشاورزی و تسهیلات اعطایی بانک‌ها تأثیری مثبت و معنی‌دار بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی دارند. نتایج مطالعه خالدی و همکاران (۱۳۸۸) نشان می‌دهد که هرچند سرمایه‌گذاری انجام شده در بخش کشاورزی، رشد اقتصادی بخش را به همراه داشته است؛ اما میزان و توزیع منافع حاصل از این رشد در سطحی نبوده است که فقر روستایی را تحت تأثیر قرار دهد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی، (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران، (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شکری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی. (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی، (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی. (۱۳۸۲)، مینی و فلیحی، (۱۳۷۷)، هژیرکیانی و علیزاده جانویسلو. (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی اول:

ایجاد مراکز مشاوره مالی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد ایجاد مراکز مشاوره مالی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران، (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی. (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی (۱۳۸۲)، مینی وفلیحی، (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو. (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی دوم:

فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد فوق تخصصی کردن مؤسسات پولی، مالی و اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی، (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی. (۱۳۸۲)، مینی وفلیحی، (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو. (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی سوم:

تنوع مؤسسات مالی-اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد تنوع مؤسسات مالی-اعتباری بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی (۱۳۸۲)، مینی وفلیحی (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی چهارم:

تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد تزریق نقدینگی به بازار مالی بخش کشاورزی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی (۱۳۸۲)، مینی وفلیحی (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی پنجم:

گسترش و متمایز کردن خدمات بازاریابی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد گسترش و متمایز کردن خدمات بازاریابی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی (۱۳۸۲)، مینی و فلیحی (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی ششم:

استفاده از تکنولوژی مدرن بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد استفاده از تکنولوژی مدرن بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی (۱۳۸۲)، مینی و فلیحی (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

فرضیه فرعی هفتم:

حمایت‌های صادراتی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. این فرضیه مایید شده است. با توجه به نتایج به دست آمده آزمون ضریب مسیر و آماره t برای بررسی این فرضیه استفاده شده است، نشان داد حمایت‌های صادراتی بر توسعه بخش کشاورزی استان کهگیلویه و بویراحمد تأثیر مثبت و معناداری دارد. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های انصاری و حسینی یکانی (۱۳۹۳)، پور طاهری و همکاران (۱۳۹۱)، محمودگردی و همکاران (۳۹۱)، عرب مازار و خادمیان (۱۳۹۲)، آقا نصیری (۱۳۹۱)، شگری و همکاران (۱۳۸۸)، خالدی و همکاران (۱۳۸۸)، عبداللهی (۱۳۸۵)، صامتی و فرامرزی پوردارزینی (۱۳۸۳)، اشاکری و موسوی (۱۳۸۲)، مینی و فلیحی (۱۳۷۷)، هژبرکیانی و علی زاده جانویسلو (۱۳۷۹)، شاجت (۲۰۰۵)، هاگیلاد (۲۰۰۷) و مزویا (۲۰۰۸) همخوانی دارد.

۷- پیشنهادات کاربردی

با توجه به نتایج به دست آمده از تحقیق و تائید فرضیه‌ها با توجه به هر فرضیه موارد زیر پیشنهاد می‌گردد. از آنجاکه نتایج تحقیق حاکی از تأثیر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بر توسعه بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد پیشنهاد می‌گردد ۱- استفاده از نیروی انسانی کارآمد و آموزش‌دیده در توسعه صنعت کشاورزی ۲- مطالعات امکان‌سنجی یا تحلیل هزینه منفعت در طرح‌های کشاورزی ۳- تسهیلات مالی با نرخ مناسب به بخش خصوصی جهت ورود به بخش کشاورزی ۴- تسهیل در بهبود و ارتقاء فعالیت‌های کشاورزی توسط بخش خصوصی ۵- ایجاد زمینه‌های لازم برای حضور فعال بخش خصوصی در بازار مالی کشاورزی.

با توجه به یافته‌های فرضیه اول که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱- ایجاد مراکز مشاوره‌ای مالی برای کشاورزان ۲- ایجاد مراکز مالی، اعتباری و مشارکتی با کشاورزان ۳- ایجاد خانه کشاورز مثل خانه کارگر برای حمایت مالی و غیره مالی از بخش کشاورزی.

با توجه به یافته‌های فرضیه دوم که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱- فوق تخصصی کردن شعب بانک کشاورزی جهت پرداخت تسهیلات کشاورزی ۲- فعال و کارآمد کردن بازارهای مالی برای توسعه بخش کشاورزی ۳- توسعه سایر بخش‌های بازاری مالی (مسکن، صنعت، خدمات) لازم است متناسب با بازاری مالی بخش کشاورزی باشد.

با توجه به یافته‌های فرضیه سوم که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱- ایجاد اتحادیه‌های مالی منطقه‌ای کشاورزان ۲- ایجاد صندوق مالی و اعتباری جدا از بانک کشاورزی برای کشاورزان و کشاورزی.

با توجه به یافته‌های فرضیه چهارم که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱- ارباب اعتبارات سریع و ارزان با هزینه‌های معاملاتی کمتر (هزینه‌های جنبی کمتر) ۲- تأمین مالی نیازهای بخش کشاورزی از طریق انتشار اوراق بهادار ۳- تشویق به ایجاد سازمان‌های مالی و ایجاد سرمایه‌گذاری برای تأمین نقدینگی مورد نیاز.

با توجه به یافته‌های فرضیه پنجم که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱ ایجاد بازار بورس کالاها و محصولات کشاورزی در استان ۲- ایجاد سیستم‌های جامع و فعال نظارتی بر نحوه مصرف و به‌کارگیری اعتبارات پرداختی بانک‌ها ۳- عرضه ارزان و آسان محصولات کشاورزی و تثبیت قیمت آن‌ها به‌وسیله نهادهای کشاورزی ۴- حذف واسطه‌ها و لایه‌های اضافی در بازار محصولات کشاورزی.

با توجه به یافته‌های فرضیه ششم که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱ کنترل آفات با محوریت مبارزه بیولوژیک ۲- یکپارچه‌سازی و تسطیح اراضی توسط سازمان‌های حمایتی و دولتی ۳- آموزش کارکنان مؤسسات مالی و اعتباری با فن‌آوری روز.

با توجه به یافته‌های فرضیه هفتم که نشان از مایید این فرض می‌باشد پیشنهاد می‌شود: ۱ توسعه و حمایت صندوق صادرات محصولات کشاورزی در استان ۲- استفاده از روش‌های نوین بسته‌بندی محصولات کشاورزی ۳- تشویق و حمایت صنایع بالادستی کشاورزی.

۸- پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

در پایان به لحاظ اهمیت موضوع تحقیق حاضر به سایر دانشجویان و محققینی که می‌خواهند در این زمینه بررسی و تحقیق نمایند پیشنهاداتی به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

- ۱- شناسایی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در راستای توسعه بخش کشاورزی.
- ۲- بررسی تأثیر قابلیت‌های نوآوری بر توسعه بخش کشاورزی
- ۳- بررسی تأثیر بازاریابی بر فروش محصولات کشاورزی
- ۴- بررسی تأثیر سرمایه‌گذاری خارجی بر توسعه بخش کشاورزی
- ۵- و در نهایت به پژوهشگران آینده پیشنهاد می‌شود که فرضیات خود را تغییر دهند و همین موضوع را در همین شرکت‌ها یا شرکت‌های دیگر کار کنند و نتیجه آن‌ها را باهم مقایسه کنند.

منابع

۱. امینی، علیرضا، فلیحی، نعمت. (۱۳۷۷). بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی ایران. برنامه و بودجه ۱۳۷۷ شماره ۳۳، ص: ۹۵-۱۱۹.
۲. انصاری، یعقوب، حسینی یکانی، علی. (۱۳۹۳). اثر توسعه‌ی بازارهای مالی بر توسعه‌ی بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد. تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، دوره دوره ۴۵، شماره ۲ (پیاپی ۳۰)، ص: ۵۲۹-۵۳۵.

۳. انصاری، یعقوب. حسینی یکانی، علی. (۱۳۹۳). اولویت‌بندی مؤلفه‌های مالی مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در استان کهگیلویه و بویراحمد با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی. اقتصاد کشاورزی دوره ۸، شماره ۲ (پیاپی ۳۰)، ص: ۱۵۷-۱۷۳.
۴. شاکری عباس، موسوی، میرحسین. (۱۳۸۲). بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری خصوصی و دولتی در بخش کشاورزی. فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد کشاورزی و توسعه، دوره ۱۱، شماره ۱۳ و ۴۴، ص: ۸۹-۱۱۵.
۵. هژبرکیانی، کامبیز. علی زاده جانویسلو، محمدرضا. (۱۳۷۹). بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در کشاورزی ایران با استفاده از روش حداقل مربعات غیرخطی. فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد کشاورزی و توسعه، دوره ۸، شماره ۲۹، ص: ۴۵-۷۳.
۶. عبداللهی، مهدی؛ (۱۳۸۵). سرمایه‌گذاری و چالش‌های بازار مالی در بخش کشاورزی. مجله روند، سال شانزدهم شماره ۴۹ صفحه: ۱۶۹ تا ۲۰۰.
۷. پور طاهری، م. بخشی، م.ر. رکنالدین افتخاری، ع.ر؛ و رحیمی سوره، ص (۱۳۹۱). الگوی تعیین موفقیت طرح‌های سرمایه‌گذاری کشاورزی: کاربرد شبکه عصبی چندلایه پرسپترون. فصلنامه پژوهش‌های روستایی، شماره ۱۱، ص: ۵۹-۷۴.
۸. محمودگردی، رحیم. خلیلیان، صدق. مرتضوی، سید ابوالقاسم. (۱۳۹۱). بررسی تأثیر سیاست‌های پولی و مالی در سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی ایران. فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد کشاورزی و توسعه. شماره ۲۰ ص: ۸۱-۱۰۸.
۹. خالدی، ک. یزدانی، س؛ و حقیقت‌نژاد شیرازی، ا. (۱۳۸۷). مطالعه فقر روستایی ایران و تعیین عوامل مؤثر بر آن با تأکید بر سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، شماره ۳۵، ص: ۲۰۵-۲۱۷.
۱۰. شکری، ا. شاهنوشی، ن. محمدزاده، ر؛ و آذرینفر، ی. (۱۳۸۸) عامل‌های مؤثر بر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی ایران، مجله تحقیقات اقتصاد کشاورزی، جلد ۱، شماره ۲، ص: ۱۰۷-۱۲۰.
۱۱. آقا نصیری، م (۱۳۹۱) مروری بر روند سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، در چهار برنامه توسعه کشور، مجله اقتصادی - ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی، شماره‌های ۴ و ۵، ص: ۶۱-۷۸.
۱۲. پور طاهری، م. بخشی، م.ر. رکنالدین افتخاری، ع.ر؛ و رحیمی سوره، ص (۱۳۹۱). الگوی تعیین موفقیت طرح‌های سرمایه‌گذاری کشاورزی: کاربرد شبکه عصبی چندلایه پرسپترون. فصلنامه پژوهش‌های روستایی، شماره ۱۱، ص: ۵۹-۷۴.
۱۳. عبداللهی، مهدی؛ (۱۳۸۵). سرمایه‌گذاری و چالش‌های بازار مالی در بخش کشاورزی. مجله روند، سال شانزدهم شماره ۴۹ صفحه: ۱۶۹ تا ۲۰۰.
۱۴. صامتی، مجید. فرامرزی پوردارزینی، بیتا، (۱۳۸۳). بررسی موانع سرمایه‌گذاری خصوصی در بخش کشاورزی ایران. اقتصاد کشاورزی و توسعه ۱۳۸۳ شماره ۴۵، ص: ۱۹۱-۱۱۱.

15. Haggblade, S. (2007). Returns to investment in agriculture, Agricultural Research Trust, 1-8.

16. Msuya, E. (2008). The Impact of Foreign Direct Investment on Agricultural Productivity and Poverty Reduction in Tanzania, Kyoto University, MPRA Paper, No.3671.

Investigating role of private sector investment in development of the agricultural sector in Kohgiluyeh and Boyerahmad province

Yaghoub Ansari¹, Roohalah Sisakht Sarvak², Mohammad Nikbakht³,
Mohammadzaman Tabesh Moghadam⁴

¹ assistant professor PhD on business administration, Armenian National Agrarian University, Islamic Azad University, Yasouj, Iran

² M.sc student of Business Administration, Financial Management, Islamic Azad University, (corresponding Author)

³ B.sc of Agricultural Bank management Kohgiluyeh and Boyerahmad

⁴ M.sc of Business Administration, Marketing, PNU International Center of Qeshm

---

Abstract

The main objective for this study is to evaluate role of private sector investment in the development of the agricultural sector in Kohgiluyeh and Boyerahmad province. This is a descriptive-survey and cross sectional research. The study population included 100 agricultural experts in Kohgiluyeh and Boyerahmad so that 79 experts were selected for the sample using Cochran formula. Measurement tools was questionnaire. To measure the validity, content analysis was used and its reliability was calculated by Cronbach's alpha coefficient to determine which was estimated to 0.83. Pls and spss software were used for data analysis. Also path coefficient test and t test were used to data analysis. The results showed that private sector investment, financial consulting centers, specialized financial institutions, financial and credit, diversification of financial institutions, inject liquidity into financial markets in agriculture, expand and differentiate financial market services export support have a significant positive impact development of agricultural sector in Kohgiluyeh and Boyerahmad.

Keywords: Investment Role in Private Sector, Development of the Agricultural Sector

---